

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. Tempus corporis naturali alteriusve vllius rei ne etiam ex solis instantibus physice indiuisibilibus, sed virtualiter diuisibilibus, & inftatis, extensine constare verius est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

CAPVT II.

*Tempus corporis naturalis, alteriusue
lius rei, ne etiam ex solis instantibus
physicè indivisibilibus, sed vir-
tualiter diuisibilibus, &
inflat, extensiusue con-
stare verius est.*

9. **P**robatur primò, & nisi fallor euidentissi-
mè: quia aliqui darentur morulæ, dum
descendit lapis in centrum, in tali eius des-
censu, ac motu: nam morari lapidem est vbi-
cationem lapidis in vno, & eodem spatio lo-
ci per aliquod tempus durare: at, dum la-
pis descendit in centrum, eius vbiatio A. ver-
bi gratia, motu producta duraret per aliquod
tempus determinatum, & non quaecunque,
aut penè indivisibile, sed diuisibile infini-
ties: non autem in alio, aliòque semper
spatio loci (haud enim est indifferens ad
hoc, & illud) ergo in eodem. Porro tales
morulæ imprimis ab aduersariorum non pau-
cis minimè admittuntur, & ob id aliam
explicandi temporis rationem ineunt. Deinde
impugnantur morulæ illæ, si fortè ab
iis concedantur, quia non possent non esse
perceptibiles: siquidem essent tot morulæ,
quot motus: nam non sunt plures motus, quam
vbiaciones: at quot sunt vbiaciones, tot sunt
morulæ, vt nostrum probat argumentum: non
sunt ergo plures motus verbi gratia descen-
dentis in centrum, quam morulæ, sed toti-
dem. Quin etiam morulæ durarent centies
millies, plusquam motus: his ergo perceptis,
quomodo non perciperentur morulæ: ergo sua-
deretur assumptum: etenim tempus imaginari-
um cuiusvis vbiacionis diuidi potest in parti-
culas centum mille, & vnam amplius: fac ergo
productionem primam vbiacionis, siue mo-
tum in ordine ad illam factum durare in vna
tantum particularum illarum, eamque totam
sibi vindicare; certè conseruatio eius vbi-
acionis, quæ non est motus, sed quies,
& mora in cæteris durabit: in illis enim du-
rabit vbiatio; cum non ergo vt primò pro-
ducta, necesse est, vt quatenus conseruata:
reliquæ autem particulæ, sunt centies mil-
lies plures, quam vna singulis earum æqua-
lis: tantundem ergo, & non minus exced-
entur motus lapidis à morulis, quas textit
inter descendendum. Eodem argumento pro-
bati potest, morulas non tantum centies-
millies esse plures quam motus, sed etiam
milliesmillies, & bismillies millies, & de-
ciesmilliesmillies, centiesque milliesmillies,
& sic in infinitum; cum nullus numerus
partium temporis, in quo durat quævis vbi-
cacio lapidis descendentis in centrum, assignari
possit, quo non sit assignabilis alia ma-
ior.

10. **S**ecundò impugnatur eadem sententia: quia
duratio A. verbi gratia si est virtualiter in
infinitum diuisibilis, ac virtualiter extensa,
aut, quod perinde est, si æquivaleret infini-

tis durationibus minoribus, ac minoribus
semper, quin vlla sit, quam non sequatur
alia magis exigua; planè sequetur, has om-
nes, si Deus velit eas successiue, vt aiunt,
producere, pertransitum iri, atque finien-
das esse intra spatium durationis A, & si-
mul non pertransitum iri tum, neque esse
finiendas. Prior contradictionis pars suade-
tur: nequit finiri æqualium vnum aliquo
temporis spatio, absque eo quod in illo
finiatur aliud: vt si in decem instantibus
decem Angeli possunt à Deo produci, in
iisdem quidni decem homines ab eo pos-
sint produci: at duratio A finitur transacto
spatio temporis imaginarij, cui est suapte
natura commensuratum ergo finientur infini-
tæ illæ durationes, quæ durationis A ma-
gnitudinem, vt supponitur, non excedunt.
Rursus finito spatio, siue tempori imagi-
nario (de quo perinde ac si esset reale, in
hac, & quauis alia simili quæstione lo-
quendum) durationes omnes ei commensu-
ræ finiantur necesse est: at infinitæ dura-
tiones ei, quæ vocatur A, æquales, huius
spatio, siue tempori imaginario respondent,
& istud spatij, cui respondent, finitur;
aliàs ne finem habitura esset duratio A: om-
nes ergo, non obstante earum infinitate fi-
nem sortientur.

Posterior contradictionis pars suadetur: id-
circo, iuxta aduersarios, partes horæ, si
sint diuisibiles formaliter in infinitum, pro
eo ac putauit Aristoteles, non poterunt vn-
quam finiri, quia nulla est, ad quam non
sequatur alia: idcirco etiam iidem putant,
instantia æternitatis ex parte post, quod
aiunt, nunquam exhaustum iri, aut ad fi-
nem peruentura, quia nullum eorum est
ex quo non renascetur aliud: at duratio-
num infinitarum, de quibus loquimur, nul-
la est post, quam non sit futura alia: non
ergo poterunt finiri in tota æternitate, ne-
dum in durationis A. spatio. Rursus, si in-
finitæ illæ durationes finiri, ac successiue pro-
duci omnes possunt vnius horæ spatio (facia-
mus tantundem perseuerare moram illam, si-
ue durationem A.) sane supplicia damnato-
rum vt vt, innumerabilia, eius horæ inter-
uallo poterunt exhausti: aduersarij enim non
distingunt nobiscum inter infinitatem, &
infinitatem: nec vnam putant esse posse pro-
portionalem, aut indeterminatam, aliam ve-
rò non proportionalem, & determinatam:
vnde, si determinato tempore aliquam infi-
nitatem dant posse finiri, necesse est id fa-
teantur de omni: quid autem magis ridicu-
lum, quam damnatos meritis peccatorum
suorum pœnas luere, nec tamen ultra ho-
ram eos puniri? Pari etiam ratione fieret, æter-
num illud gloriæ pondus bonis iustorum ope-
ribus debitum citissimè posse euanescere, intra
horam verbi gratia, & quamvis breue sit, atque
volatile, esse tamen ex condigno & non infra:
quo tamen quid magis absonum?

11. **T**ertio confutatur eadem opinio: quoniam
nullum est instans temporis imaginarij, in
quo homo (nisi dormiat, aut alia de causa
non aduertat) conuerit ad Deum, atque de pec-
catis suis resipiscere nequeat: at hoc, quod ad-
mittendum

mittendum esse mox constabit, non possunt admittere, nec tueri ij quibuscum cernimus: ergo, &c. Minor est perspicua: namque, cum tempus imaginarium, cui coexistit peccatum Petri verbi gratia, eiusque duratio indivisibilis A. infinitis partibus constet, atque in ea alia minores, & minores semper possint assignari; sane ex suppositione quod peccatum Petri, eiusque duratio illa indivisibilis sit in aliquibus, non potest non esse in omnibus, cum essentialiter respiciat omnes: post transactum ergo primum instans imaginarium illius temporis in ceteris omnibus necessario durat peccatum Petri: quoniam ergo in eis liberum & integrum illi esse potest, conuer- ti à peccato, atque in gratiam, & amicitiam Creatoris sui redire? Maior autem nostra suadetur autoritate concilij Senonen- sis in decreto fidei 15. ubi hæc habentur: *cum illa (scilicet gratia Dei) semper sit in prom- ptu; nec momentum quidem prætereat in quo Deus non stet ad ostium, & pulsat &c.* Quo- rum autem staret in quouis momento ad ostium pectoris nostri, nisi in quouis ei possumus ape- rire, eique obtemperare; supra illud Apo- calypsis 3. *Eccc sto ad ostium & pulso; si quis audierit vocem meam, & aperuerit ianuam, introibo ad eum; ubi particula, si quis au- dierit vocem meam, & aperuerit ianuam, in- dicat utrumque esse in manu peccatoris præ- sente, atque aspirante gratia Dei. Huc faciunt ea sacræ paginæ loca, in quibus ad- struitur, quoduis instans vitæ nostræ esse, & vitæ: ex eis enim fit, hominem in quo- uis instanti posse conuertere, ac vitam æter- nam promereri: perinde enim est, esse in via, atque talis meriti esse capacem: quod autem supponimus adstrui variis Scripturæ locis de via nostra, id non sine fundamen- to supponi exploratum est: quid clarius? (ut alia omittam testimonia) eo Ecclesiasti- ci capite 11. vers. 17. *ante obitum operare ius- titiam.* Et capite 16. vers. 19. *ante iudicium para iustitiam tibi.* Et vers. 22. *ne verearis usque ad mortem iustificari.* Certè quoduis instans vitæ nostræ est ante obitum, iudi- cium, mortem. Quando igitur ante hæc possumus mereri, & ad Deum conuertere profecto id possumus in quouis instanti nostræ vitæ & à Deo concessi nobis aui.*

Dicent aduersarij, peccatorem, ex sup- positione quod semel talis sit in aliquo in- stanti temporis imaginarij, non posse à pec- cato suo ad Deum conuertere, pro ceteris in- stantibus, quibus prior duratio indivisibili- ter respondet, & quæ non minus quam prius illud respicit: ceterum hanc suppositionem esse consequentem: idem enim est, pecca- tum esse, seu durare in illo instanti priori, ac esse in sequentibus, quæ est durationis simplicitas, & indivisibilitas: proinde non posse peccatorem non esse talem in sequenti- bus, ex suppositione quod sit peccator in priore, est non posse statum peccatoris, eun- dem, & indivisibilem, non esse ex supposi- tione quod sit; quæ necessitas, & supposi- tio eam inferens est consequens, & non an- tecedens: unde ea non tollit libertatem an-

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

tecedentem; & propriè talem, pro quouis eorum instantium in peccatore, ut conuer- tatur, si quidem velit conuertere à viis suis malis: quæ ratione Deus in quouis instanti liberè amat iustum; quia, licet ex supposi- tione quod semel eum amore prosequatur, non possit non semper prosequi, hæc tamen sup- positio est consequens determinationem di- uinæ voluntatis; eam, inquam, per quam in quouis instanti amat, & ab ea est pro- fusus indistincta; non verò illam antecedens: haud enim per alium actum amatur iustus à Deo in instanti A. verbi gratia, & per alium ex priori necessaria ratione deriuatum amatur in reliquis instantibus, sed per eundem, & indivi- sibilem.

Hæc solutio facili negotio, nisi fallor ré- felli potest. Namque ex sacri instrumenti pa- gina, id videtur apertè colligi, peccatorem, ex suppositione quod talis sit in quocunque instanti, nihilominus posse in sequenti ad Deum conuertere; ita ut verum sit dicere, *nunc Petrus verbi gratia non est peccator, & im- mediate ante fuit in statu peccati*: excellen- tia enim diuinæ gratiæ, eiusque utilitas in sacra Scriptura tantopere commendata in eo consistit, quod hominem alium, quam an- tè immediate fuerit, semper facere queat, scilicet de impio iustum, ac Dei filium: ac hæc vis diuinæ gratiæ tollitur de medio ab aduersariis. Confirmatur: fingamus, tem- pus vitæ, ac vitæ, peccatori reliquum, esse decem durationum diuisibilium virtualiter, & non plurium: sane partes imaginarij tem- poris, cui omnes correspondent, sunt infi- nitæ; & nulla partium harum est, in qua præsto non sit gratia: quorum autem tan- ta, ac tam assidua gratiæ assistentia, si de- cem tantum temporis imaginarij partes sunt, in quarum vnâ possit aliter se habere, at- que in alia immediate, aut quasi immedia- tē, antecedenti: ad hoc quidni satis sit, de- cies tantum conferri gratiam, in principio ni- mirum existentie durationis cuiusvis earum, de quibus loquimur: esto enim postea sta- tum euanesceat, nec redeat, donec incipiat sequens duratio indivisibilis, eodem tamen modo peccatori proderit, ut est luce clarius: minuunt ergo aduersarij necessitatem gratiæ, aut sin minus gratiæ, certè continuationis illius, quæ ad ostium cordis nostri stat, ac pulsatur; cum tamen eam continuationem veluti necessariam, ac magnopere vtilem Scripturæ deprædicent.

Confirmatur, & declaratur iterum: quam- uis aduersarij utcumque possint explicare, quod homo in quocunque instanti imagina- rio possit potentia antecedenti non peccare; at nullo modo, quod ita possit à peccato con- uertere, cum tamen hoc posterius ex scri- pturis apertè colligatur, nec nisi iis nega- tis possit negari. Assumptum suadetur: et- nim peccatum actuale Petri verbi gratia, semel commissum sortitur primam durationem rea- lem, non indivisibilem omnino, sed po- tius virtualiter diuisibilem in infinitum; hoc est respondentem infinitis partibus temporis imaginarij: quamuis autem in

M x

quouis

quavis harum peccatum potuerit non committi, aut non fuisse factum, (vt sic dixerim) at in nulla, ex suppositione quod semel praecesserit, potest tolli: Petrum autem conuertere est eius peccatum tolli, ex suppositione quod praecesserit, non verò eum numquam peccasse: ad conuersionem ergo in nullo eorum instantium erit potentia antecedens.

16. Quartò principaliter eadem sententia confutatur: quia eius Authores communiter negant durationes virtualiter indiuisibiles, & instantaneas, nulloque modo extensas: at quod sine admittenda suaderetur: tum, quia vbicationes prorsus indiuisibiles, & omni extensione destitutæ dantur in rebus, vt suprà ostensum manet: similiter ergo, &c. Secundò, quia eas videtur admisisse Iulius primus in decreto, quòd habetur tom. 1. Conciliorum, post. 3. eius epistolam, & cuius etiam fit mentio dist. 3. de pœnit. cap. talis. Verba Pontificis sunt isthæc: *quia dominus non solum temporis, sed etiam mentis inspector est, sicut latro vnius momenti penitentia meruit esse in paradiso &c.* Vbi, cum momentum distinguatur contra tempus, planum est, sermionem esse de momento, quod non sit tempus etiam breuissimum, aut morula quantumuis minima, adeoque de momento siue instanti tum formaliter, tum virtualiter indiuisibili. Eodem modo, quo Iulius loco suprà dicto locutus est, videtur loqui Cælestinus Papa epistola ad Episcopos Galliarum cap. 2. ibi: *vera conuersio mente potius, quam tempore metienda est, dicente Prophetia: si conuersus fueris, saluus eris.*

17. Denique durationes omnino indiuisibiles, & ne virtualiter extensæ, ac diuisibiles nequeunt non dari, hoc ipso quod dentur instantia temporis omnino indiuisibilia, & nullatenus extensa: quod autem hæc dentur, patet ex dictis cap. 1. huius tractatus, ac præsertim ex testimoniis Sanctorum Patrum, quæ ibi allegauimus. Namque Augustinus ibi à nobis relatus ait, dari instantia, quæ careant spatio, & quæ nulla morula extendantur; Basilii ea dari, quæ sint citra omnem temporis morulam, nullamque habeant interuallarem dimensionem; Isidorus ea, quæ per nullam morulam produci possint; Hieronymus ea, in quæ nulla possit cadere sectio, aut diuisio; Gregorius Nissen, eiusmodi, vt sint expertia omnis dimensionis. Damascenus eiusmodi, vt destituantur quantitate; ac tandem Anselmus talia; vt eorum vnum additum alteri facere non possit maius: at nihil horum cadit in instantia imaginaria, siue realia inflata, atque extensa virtualiter: non ergo hæc, sed potius instantia omnino indiuisibilia adstruuntur à Patribus nuper per transennam memoratis, & cap. 1. latius allegatis.

CAPVT III.

Tempus corporis naturalis, & cuiusuis alterius rei constare ex partibus sine fine diuisis probabilius est.

18.

AT probatur in primis auctoritate Augustini lib. 6. de musica cap. 8. vbi sic loqui-

tur: *quamlibet enim brevis, syllaba cum & incipiat & desinat, alio tempore initium eius, & alio finis sonat: tenditur ergo & ipsa quantum locumque temporis interuallo, & ab initio suo per medium suum tendit ad finem. Ita ratio inuenit, tam localia, quam temporalia spatia infinitam diuisionem recipere: & idcirco nullius syllaba cum initio finis auditur.* Quæ verba clariora sunt, quam vt egeant ponderatione. Pro eadem sententia allegari potest Basiliius in Exameron homil. 1. vbi sic inquit; *rei prorsus deridicula videtur, vel mente concipere principium principij. Quisquis enim principium temporis scilicet) bipertitio secat, is duo principia pro vno efficit, verius perquam multa, imò infinita, quando id quod semel dissecueris in alia rursum segmina intercedi potest.* Tum sic arguor iuxta Basilium, si principium temporis esset diuisibile, sane diuidi posset in infinitas partes: at quidquid sit de principio temporis, certe ipsum tempus est diuisibile: ergo non nisi in partes infinitas, ex doctrina magni Basilij. Fauet etiam Isidorus libro 13. Etym. capite 2. suprà citato, quatenus ibi distinguit partes temporis ab eius instantibus, siue indiuisibilibus: necnon Damascenus cap. 33. dialecticæ eandem partium, & instantium temporis distinctionem innuens: atque Anselmus de incarnatione Verbi cap. 7. quatenus ibi docet, (pro eo ac retuli circa finem capituli primi huius tractatus) vnum instans additum alteri non posse facere maius, siue quantitatem temporis. Alios Patres breuitatis causa prætermitto.

Et secundò sic argumentor à ratione. Tempus, seu continuum successiuum non constat ex solis instantibus formaliter, & virtualiter indiuisibilibus; nec etiam ex solis instantibus virtualiter diuisibilibus siue extensis instantibus, vt duobus capitibus præcedentibus manet ostensum: relinquitur ergo, vt constet partibus in infinitum diuiduis. Tertiò ac postremò argumentor pro hac eadem sententia: quia iuxta eam facile possunt enodari, quæ circa compositionem temporis difficultates in aliorum sententiis sunt prorsus inexplicabiles. Prior enim difficultas principalis aduersarios torquens in eo posita est, quod, sicut indiuisibilia continui permanentis, si sint immediata, haud possent non penetrari, & esse simul loco; ita etiam indiuisibilia continui successiuum nequeant non coexistere, & esse simul tempore, si sint immediata: at hoc, quod adeo difficile est, in nostra, & Aristotelica sententia facile componitur: siquidem ob id indiuisibilia temporalia sibi immediata deberent eo ipso esse simul, quia adæquatè essent immediata, & nihil vnius esset, quod non esset immediatum alteri, quæ nimirum esset eorum indiuisibilitas prohibens dari aliud & aliud, in quibus partim esset proximitas & contiguitas, partimque non esset. Caterùm partes quavis temporis ita sunt immediate, vt earum immediatio non sit adæquata, sed potius in alterutra possit semper aliquid assignari, quod alteri non sit immediatum, sed alicuius partis proportionalis, ac minoris interstitio distinctum:

19.